

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

“ТАСДИҚЛАЙМАН”

А.Ю.Умаров

202 0 йил “12” 08

“КЕЛИШИЛДИ”

Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги

202 0 йил “14” 08

Рўйхатга олинди: №БД-5111700-3.01

202 0 йил “14” 08

БОШЛАНГИЧ ТАЪЛИМ ПЕДАГОГИКАСИ,
ИННОВАЦИЯ ВА ИНТЕГРАЦИЯСИ

ФАН ДАСТУРИ

- Билим соҳаси:** 100000 – Гуманитар
- Таълим соҳаси:** 110000 – Педагогика
- Таълим йўналиши:** 5111700 – Бошланғич таълим

Фан/модуль коди ВТРИМ30019	Ўқув йили 2020-2021	Семестр 6-7	ECTS - Кредитлар 10	
Фан/модуль тури Мажбурий	Таълим тили Ўзбек/рус/каз		Ҳафтадаги дарс соатлари 8	
	Фаннинг номи	Аудитория машғулоти (соат)	Мустақил таълим (соат)	Жами юклама (соат)
1.	Бошланғич таълим педагогикаси, инновация ва интеграцияси	132	168	300
2.	<p>I. Фаннинг мазмуни. Фанни ўқитишдан мақсади – талабаларни бошланғич таълим педагогикаси, инновация ва интеграцияси фанидан тузилган дастурнинг таркибий тузилмасидан ўрин олган мавзулар ўз мазмуни ва йўналишига кўра бошланғич таълимда фаннинг мазмуни ва вазифалари, ўқитиш усуллари, таълимий воситалар билан таништириш ва уларни таълим жараёнига тадбиқ этиш бўйича билим, кўникма ва малакаларини шакллантиришдир.</p> <p>Фаннинг вазифалари - Бошланғич таълимда фаннинг асосий вазифалари таълим жараёнида инновация ва интеграциялаш, билим бериш ва умумтаълим мактабларининг бошланғич синфларида изчиллигини такомиллаштириш, Давлат таълим стандартлари талаби бўйича назарий ва амалий билимлар бериш. Бошланғич таълимда интеграциялаштирилган дарсларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш баркамол шахс ва малакали мутахассисни тарбиялашга хизмат қилади.</p> <p>II. Асосий назарий қисм (маъруза машғулоти) III. Фан таркибига қуйидаги мавзулар киради</p> <p>1-Мавзу. Бошланғич таълим педагогикаси, инновация ва интеграцияси фанининг мазмуни, предмети, методологияси, илмий-тадқиқот объекти, методлари. Бошланғич таълим педагогикаси фанининг тарихи ва ривожланиши. Фаннинг мақсад ва вазифаси. Илмий-тадқиқот методлари. Ўзбекистонда ва Хорижда бошланғич таълим-тарбия тизими.</p> <p>2-Мавзу. Шахс ривожланишининг умумий қонунилари, унинг ташхис гўғрисида ғоялар. Шахсий ривожланиш жараёни шахс шаклланишига таъсир этувчи омиллар муҳит, ирсият, таълим тарбия, шахсий фаолият ривожланишининг ёш ва индивидуал хусусиятлари. Ёш босқичлари. Акселератсия. Атраксия.</p> <p>3-Мавзу. Бошланғич мактабда педагогик жараённинг замонавий тенденциялари ва технологиялари. Педагогик жараённинг замонавий тенденциялари. Педагогик жараёнда ўқув-педагогик технологиялар.</p>			

4- мавзу: Бошланғич таълим педагогикасининг ривожланишида умумий ва халқ педагогикасининг ўрни. Тарбия назариясининг моҳияти. Тарбия назарияси педагогика фанининг муҳим таркибий қисми эканлиги. Тарбия назарияси Шарқ мутафаккирлари ва халқ педагогикасининг тарбия борасидаги бой тажрибалари. Бошланғич таълимда тарбия жараёнининг мазмуни. Тарбия жараёни ўқитувчи ва ўқувчи (тарбиячи ва тарбияланувчи)лар ўртасида ташкил этилувчи ҳамда аниқ мақсадга йўналтирилган ҳамкорлик жараёни сифатида.. Тарбия жараёнининг натижаси.Бошланғич таълимда тарбия методларини мақсадга мувофиқ танлаш.

5-мавзу: Бошланғич таълим педагогикасида таълим қонуниятлари, қоидалари ва принциплари. Бошланғич таълим педагогикасида таълим методлари ва воситалари. Ўзбекистон Республикасининг Қонуни Таълим тўғрисида, таълим соҳасидаги давлат сиёсатининг асосий принциплари ўрни ва аҳамияти.

6-мавзу: Бошланғич таълимда инновацион педагогика. Бошланғич таълим педагогикаси. Педагогик жараён. Инновацион муҳит. Инновацион жараённинг педагогик асослари. Инновацион педагогика.

7-мавзу: Анъанавий ва инновацион таълимнинг қиёсий таҳлили. педагогиканинг тамойиллари. Ижтимоий педагогиканинг категориялари. Ижтимоий педагогика фанининг пайдо бўлиши ва ривожланиши.Шахсни ўзини бошқариш механизмлари.Таълим-тарбия бола (ўқувчи) шахсни ижтимоийлаштириш омили сифатида. Бола (ўқувчи) шахснинг ижтимоий сифатлари. Бола (ўқувчи) шахсининг ижтимоийлашуви масала юзасидан муаммоли вазият.

8-мавзу: Болалар тарбия жамоаси ва ягона педагогик жараён. Ахлоқий тарбияни ташкил этиш. Бошланғич синф ўқувчиларини ижтимоий-ахлоқий меъёрлар мазмунидан хабардор этиш, ахлоқий меъёрлар, ахлоқий онг ва маданиятни шакллантириш.

9-мавзу: Девиант хулқ –ижтимоий-педагогик муаммо сифатида. Васийлик ва ҳомийлик.Ижтимоий педагогик нуқтаи назардан оила турлари. Ижтимоий педагогнинг оилалар билан олиб борадиган ишлари шакл, метод ва воситалари.Етимликнинг келиб чиқиши сабаблари. Васийлик ва ҳомийлик тушунчаси. Бола асраб олган оила билан олиб бориладиган ижтимоий-педагогик фаолият. Меъёр ва меъёрдан оғиш: тушунча ва тавсиф.

10-мавзу: Таълимни ташкил этиш турлари ва шакллари. дарс – таълим гузимини ташкил этишнинг асосий шакли сифатида. Таълимни ташкил этиш ҳақида тушунча, унинг хилма – хил турлари. Таълимни ташкил этиш шакллари ва уларнинг дидактикада ривожланиши. Бошланғич таълимда интеграциялашган дарс.

11-мавзу: Ўқувчиларинг ўзлаштирган билимлари, билим натижаларини текшириш ва ташхис қилишнинг мақсад ва вазифалари. Ўқитувчи назорати ва ўқувчилар фаолиятини баҳолашнинг уйғунлиги. Баҳолаш мезонлари ва улардаги хатоликлар.С баҳолаш

мезонларини ўрганиш. Бошланғич синф ўқувчиларида ўқув-билув мотивларини шакллантириш имконияти, ўқитиш таълим жараёнининг таркибий қисми сифатида. Мотив ва мотивация.

12-мавзу: Бошланғич таълим файлларини ўқитишда инновацион ёндашув. Алифбе, она тили, ўқиш, математика, тарбия фанларини ўқитишда инновацион ёндашув

13-мавзу: Масофавий таълимда инновациянинг роли. Масофавий таълимни ташкил этишнинг шарт-шароитлари. Масофавий таълимнинг афзалликлари. Масофавий таълимда инновация.

14-мавзу: Инновацион таълим муҳтида ўқитувчининг креативлиги. Инновацион таълим муҳитини яратишнинг шарт-шароитлари. Инновацион таълим муҳтида ўқитувчи маҳорати. Ўқитувчининг креативлиги.

15-мавзу: Ҳозирги даврда жаҳон мамлакатлари масофавий таълим тизими. Японияда таълим тизими. Жанубий Кореяда таълим тизими. Францияда таълим тизими. Германияда таълим тизими. Ўзбекистон таълим тизими ва Ҳамкорлик йўналишлари.

16-мавзу: Тарбия жараёнига инновацион ёндашув. Бола шахсини ўрганиш, тарбиявий таълим курсатиш усулларини янгилаш, тарбиявий тадбирларга инновацион ёндашув

17-мавзу: Инновацияларни таълим жараёнига татбиқ этишнинг таълим таркибий педагогик асослари. Шахсга йўналтирилган таълим, шахсга йўналтирилган таълим турлари, инновация, инновацион таълим, инновацион фаолият, инновацион жараён, педагогнинг таълим жараёнига инновацион ёндашуви.

18-мавзу: Мактабни инновацион бошқарув модели. Мактабни ривожлантириш дастури. Ривожлантириш муҳтида мактаб ички ишини ташкил этиш. Замонавий, илғор инновацион технологияларни ўзлаштириш ва ўқув жараёнига татбиқ этиш. Мактаб ҳаётини инсонпарварлаштириш, демократлаштириш ва либераллаштириш. Бошқарув маданияти принциплари.

19-мавзу: Бошланғич мактабда инновация ва интеграциянинг ўзаро алоқадорлиги. Бошланғич мактабда инновация. Бошланғич мактабда инновацион жараён. Инновация ва интеграциянинг ўзаро алоқадорлиги.

20-мавзу: Интеграция-таълимнинг муҳим прииси. Интеграция ҳақида умумий тушунча. Таълим жараёнида интеграциялашган дарсларни ташкил этиш. Бошланғич синфларда интеграциялашган дарсларни режалаштириш.

21-мавзу: Бошланғич мактабда интеграциялашган таълимдан фойдаланиш. Интеграциялашган дарстурлар. Замонавий дарсни ўтказишда интеграция. Ўқитувчиларда дарсга ички тайёргарликни таъминлаш. Интеграциялашган дарсларни ташкил этишнинг самарадорлиги.

22-мавзу: Бошланғич синф дарсларини интеграциялаш. Турдош фанлар интеграцияси, бўлимлар, мавзулар интеграцияси.

23-мавзу: Мактаб ва оила интеграцияси. Мактаб ва синф жамоасида интеграция.

24-мавзу: Марказий Осиё ва МДХ давлатларида интеграциялашган таълим

III. Амалий машгулотлари буйича кўрсатма ва тавсиялар

1. Педагогиканинг умумий асослари
2. Шахснинг ривожланиши, тарбияси ва ижтимоийлашуви.
3. Ўзбекистон Республикасининг Кадрлар тайёрлаш миллий модели ва унинг моҳияти.
4. Замонавий мактаб ўқитувчисининг вазифалари
Педагогнинг касбий фазилатлари. Педагогик маҳорат. Педагоглик фаолиятида ижодкорлик. Психологик -педагогик билимлар интеграцияси. Таълим тизими бошқаруви.
5. Бошланғич таълим педагогикасининг ўзига хослиги.
6. Таълим жараёни яхлит тизим сифатида. Таълим тамойиллари.
7. Таълим методлари ва воситалари.
8. Таълимни ташкил этиш турлари ва шакллари.
9. Таълимни ташхис этиш.
10. Болалар тарбия жамоаси ва ягона педагогик жараённинг асосий шакли.
11. Бошланғич таълимда инновация.
12. Инновацион муҳит, инновацион таълим.
13. Аънавий ва инновацион таълимнинг интеграцияси.
14. Савод ўргатиш жараёнига инновацион ёндашув.
15. Она тилини ўқитишда инновацион ёндашув.
16. Ўқиш дарсини ташкил этишда инновациядан фойдаланиш.
17. Математикани ўқитишда инновацион ёндашув.
18. Тарбия фанини ўқитишда инновацион ёндашув.
19. География фанини ўқитишда инновацион ёндашув.
20. Технология фанини ўқитишда инновацион ёндашув.
21. Мусиқа фанини ўқитишда инновацион ёндашув
22. Мактаб ҳужжатларини ўрганиш ва таҳлил қилиш
23. Марказий Осиё давлатларида масофавий таълим.
24. Малайзияда бошланғич таълим.
25. Канадада бошланғич таълим.
26. Жанубий Кореяда бошланғич таълим.
27. Таълимни баҳолашда инновацион ёндашув. PIRLS баҳолаш дастури
28. Бошланғич таълимда интеграция.
29. Ўқувчини мустақил фикрлашга йўналтиришда интеграциялашган таълимнинг роли.
30. Тарбиявий тадбирларда интеграция.
31. Мактаб Оила ва маҳалланинг ўзаро интеграцияси.
32. Ўзбекистонда инновацион ўқув масканлари
33. Бошланғич таълим фанлари интеграцияси
34. Бошланғич мактабда интеграциялашган таълимдан фойдаланиш
35. Интеграциялашган дарс турлар. Интеграциялашган дарсларни ташкил

етишнинг самарадорлиги

IV. Мустақил таълим ва мустақил ишлар

1. Ўзбекистон Республикасининг Кадрлар тайёрлаш миллий модели ва унинг моҳияти.

2. Бошланғич таълим педагогикаси фанининг предмети, мақсади, вазифаси, илмий тадқиқот методлари.

3. Бошланғич таълим педагогикасининг ўзига хос хусусиятлари.

4. Бошланғич таълим педагогикасида бола шахсини ташхислаш.

5. Бошланғич таълим педагогикасининг тарихий тараққиёти.

6. Жаҳидлар меросида бошланғич таълим.

7. Таълимни ташкил этиш турлари ва шакллари. Дарс – таълимни ташкил этишнинг асосий шакли.

8. Тарбия жараёнининг моҳияти, мазмуни, тарбия тамойиллари ва методлари.

9. Ўқувчилар жамоаси -ягона педагогик жараённинг асосий шакли.

10. Ўқитувчининг инновацион фаолияти.

11. Масофавий таълимда ўқитувчининг креативлиги.

12. Инновацион педагогика.

13. Масофавий таълимда жаҳон таълим тизимини ўрганиш ва таҳлил қилиш.

14. Масофавий таълимда инновация.

15. Масофавий таълимда таълим ресурсларини бойитиш.

16. Инновацион ўқитишда график органайзерлар.

17. Инновацион ёндашувда АКТдан фойдаланиш.

18. Бошланғич таълим фанларини ўқитишда таълимий ўйинларнинг аҳамияти.

19. Кейс-стади усулининг ўзига хослиги.

20. Ўқувчини ижтимоийлашувида инновацион муҳитнинг роли.

21. Россия Федерациясида бошланғич таълим.

22. Иқтисодий ривожланган хорижий давлатларда таълим тизими.

23. Ўқувчиларни маънавий-ахлоқий тарбиялаш.

24. Болалар тарбия жамоаси – ягона педагогик жараённинг асосий шакли.

25. Германияда бошланғич таълим.

26. Финландияда бошланғич таълим.

27. Оилада тарбия асослари.

28. Бошланғич таълим педагогикасида тарбия турлари ва усулларидан фойдаланиш имкониятлари.

29. Бошланғич таълимда инновацион лойиҳалар яратиш.

30. Интеграциялашган таълим.

31. Мактаб ҳужжатларини ўрганиш ва таҳлил қилиш.

32. Бошланғич таълимда интеграция.

33. Интеграциялашган таълимни педагогик-психологик хусусиятлари

	<p>34. Бошлангич таълимда фанлараро интеграция.</p> <p>35. А. Авлонийнинг педагогик қарашлари.</p> <p>36. Бошлангич таълимда мавзулараро интеграция.</p> <p>37. Бошлангич таълимда бўлимлараро интеграция.</p> <p>38. Масофавий таълимда интеграция.</p> <p>39. Интеграциялашган таълимда ўйин технологиялари.</p> <p>40. Интеграциялашган таълимда АКТдан фойдаланиш.</p> <p>41. Ўқитишни индивидуаллаштириш технологияси.</p> <p>42. Масофавий таълим технологиялари.</p> <p>43. Видео маърузалар ва уларни тақил этишга қоҳийладиган талаблар.</p> <p>44. Ўқитишнинг интерфаол модели.</p> <p>45. Мактаб ва оила интеграцияси.</p>
3.	<p>V. Фан ўқитилишининг натижалари (шаклланадиган компетенциялар)</p> <p>Фанни ўзлаштириш натижасида талаба:</p> <p>- Бошлангич таълимда интеграциялаштирилган дарсларни ташкил этиш, улардан фойдаланиш баркамол шахс ва малакали мутахассисни тарбиялаш ҳақида <i>масавуур ва билимга эга бўлиши</i>;</p> <p>- Бошлангич таълимда фанининг асосий вазифалари таълим жараёнида инноватсия ва интеграциялаш, билим бериш жараёнларнинг хусусиятларини билиш ва улардан фойдаланиш <i>қўникмаларига эга бўлиши</i>;</p> <p>- Фанининг мазмуни ва вазифалари, ўқитиш усуллари, таълимий воситалар билан таништириш ва уларни таълим жараёнига тадбиқ этиш <i>бўйича эчимлар қабул қилиш малакасига эга бўлиши керак</i>.</p>
4.	<p>VI. Таълим технологиялари ва методлари:</p> <ul style="list-style-type: none"> • маърузалар; • интерфаол кейс-стадилар; • семинарлар (мантикий фикрлаш, тезкор савол-жавоблар); • гуруҳларда ишлаш; • тақдимотларни қилиш; • индивидуал лойиҳалар; • жамоа бўлиб ишлаш ва ҳимоя қилиш учун лойиҳалар.
5.	<p>VII. Кредитларни олиш учун талаблар:</p> <p>Фанга оид назарий ва услубий тушунчаларни тўла ўзлаштириш, таҳлил натижаларини тўғри акс эттира олиш, ўрганилаётган жараёнлар ҳақида мустақил мушоҳада юритиш ва жорий, оралиқ назорат шаклларида берилган вазифа ва топшириқларни бажариш, якуний назорат бўйича ёзма ишни топшириш.</p>
6.	<p>Асосий адабиётлар:</p> <p>1. Р. А. Мавлонова, Н. Х. Воҳидова, Н. Х. Раҳмонқуллова. Педагогика назарияси ва тарихи. Дарслик Т.: Фан ва технологиялар. 2010-йил</p> <p>2. К. Хошимов, С. Очлов. Ўзбек педагогикаси антологияси. Ўқув</p>

	<p>қўлланма. Т.: Ҳўқитувчи 2010-йил 3..Р.А.Мавлонова, Н.Ҳ.Воҳидова, Ижтимоий педагогика. Ҳўқув қўлланма. Т.: Ношир 2009-йил Қўшимча адабиётлар: 4.Мирзиёев Ш. М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимида киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ / Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент : Ўзбекистон, 2016. - 56 б. 5.Мирзиёев Ш М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза, 2017 йил 14 январ / Ш.М. Мирзиёев. – Тошкент : Ўзбекистон, 2017. – 104 б. 6. М.Очилов. Муаллим қалб меъмори. Ҳўқув қўлланма Т.:Ҳўқитувчи. 2004- йил 7.Н.Эгамбердиева, Ижтимоий педагогика. Дарслик. Алишер Навоий номидаги ҲўМҚН.Т.: 2009-йил. Ахборот манбалари 8. www.tdpu.uz 9. www.pedagog.uz 10. www.ziyonet.uz 11. www.lex.uz 12. www.bilim.uz 12. www.gov.uz</p>
7.	<p>Фан дастури Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими йўналишлари бўйича Ҳўқув-услубий бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгашнинг 2020 йил “14” <u>08</u> даги <u>3</u> -сонли баённомаси билан маъқулланган.</p> <p>Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг 2020 йил “14” <u>08</u> даги <u>418</u> - сонли буйруғи билан маъқулланган фан дастурларини таянч олий таълим муассасаси томонидан тасдиқлашга розилик берилган.</p>
8.	<p>Фан/модул учун масъул: К.А.Абборхонова –ТДПУ “Бошланғич таълим педагогикаси” кафедраси мудир, педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD) Г.М.Эргашева - ТДПУ “Бошланғич таълим педагогикаси” кафедраси ўқитувчиси</p>

	А.И.Хайитов - ТДПУ “Бошланғич таълим педагогикаси” кафедраси ўқитувчиси
9	Тақризчилар: - А.Каримжонов – Тошкент вилояти Чирчиқ давлат педагогика институти “Бошланғич таълим” кафедраси доценти, педагогика фанлари номзоди - Д.Р.Фарсаханова – ЖДПИ, “Бошланғич таълим методикаси” кафедраси катта ўқитувчиси, педагогика фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD)

К. А. Аббасқасимова
 Т. М. Эргашева
 А. И. Хайитов